

**STANOWISKO NR 10/2022
STRONY PRACOWNIKÓW, STRONY PRACODAWCÓW I STRONY
SAMORZĄDOWEJ WOJEWÓDZKIEJ RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

z dnia 28 października 2022 r.

w sprawie przebiegu procesu legislacyjnego (stan aktualnych regulacji) łagodzenia skutków kryzysu energetycznego związanego z sezonem grzewczym i kosztami energii.

Obserwowany od 2021 r. wzrost cen nośników energii na rynku krajowym i zagranicznym jest wynikiem inwazji zbrojnej Rosji na Ukrainę, szantażu i doktryny wojennej Federacji Rosyjskiej, używającej nośników energii jako broni o szerokim spektrum działania, fiasko polityki energetycznej i zagranicznej EU, brak zdolności europejskich elit do szybkiego reagowania na sytuacje nadzwyczajne oraz braku zdecydowanych działań na rynku krajowym w przeszłości. Bijące kolejne rekordy i bardzo zmienne ceny gazu, ropy i węgla oraz problemy z ich dostępnością powodują najgroźniejszy od wielu lat kryzys w wymiarze społecznym i gospodarczym na skalę światową. Widmo upadłości całych sektorów gospodarki i utraty miejsc pracy, zachwianie rynków finansowych, inflacja, drożyzna i związane z nią ubożenie społeczeństwa, upośledzenie funkcjonalności instytucji użyteczności publicznej, podkopane fundamenty bezpieczeństwa socjalnego pojedynczych Rodzin i zagrożenie wykluczenia społecznego całych grup obywateli, to wyzwania dla elit politycznych na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

WRDS WL wspiera działania rządu Rzeczypospolitej Polskiej na forum Komisji Europejskiej, Rady Europejskiej, jak również budowanych sojuszy politycznych w zakresie ograniczenia działań spekulacyjnych na rynku energii elektrycznej i jej nośników. Wzywamy do jeszcze bardziej zdecydowanych działań na rzecz reformy systemu handlu emisjami EU ETS, w tym jego czasowego zawieszenia na okres co najmniej 2 lat, wprowadzenia powszechnych limitów cenowych na hurtowym rynku gazu i innych mechanizmów chroniących gospodarkę i społeczeństwo polskie przed skutkami kryzysu energetycznego.

Dobrym przykładem tych działań jest zatwierdzenie przez Komisję Europejską polskiego programu częściowej rekompensaty przedsiębiorstwom energochłonnym wyższej ceny energii elektrycznej wynikającej z kosztów pośrednich emisji w ramach unijnego systemu ETS o wartości 10 mld euro.

Ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U.z 2022 poz. 202 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 r. poz.1967 z późn. zm.) to krok w dobrą stronę.

WRDS WL pozytywnie odbiera wejście w życie będącej częścią tzw. „Tarczy Solidarnościowej” ustawy z dnia 07 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2127). Wdrożone rozwiązania pozwolą nie tylko na złagodzenie skutków

kryzysu energetycznego w przeciągu 2-ch lat, ale także dadzą impuls do proekologicznych, zmniejszających zużycie energii zachowań.

Popieramy także Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 września 2022 zmieniające rozporządzenie w/s szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2007), modyfikujące mechanizm kreowania cen na rynku bilansującym. WRDS WL apeluje do rządu i parlamentu RP o przyspieszenie procesu legislacyjnego:

- ustawy z dnia 20 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparcie niektórych odbiorców w 2023 r. (ustawę przekazano Prezydentowi i Marszałkowi Senatu), dotyczącej maksymalnych cen energii dla MŚP, samorządów, podmiotów wrażliwych i gospodarstw domowych o szacowanej wartości 19 mld. zł, apeluje także, by stanowiący źródło finansowania mechanizm przychodowy, nie doprowadził do nadmiernego drenażu spółek energetycznych i ich możliwości rozwojowych i inwestycyjnych;
- przyjętej przez Sejm RP w dniu 29 września 2022 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii (ustawę przekazano Prezydentowi i Marszałkowi Senatu), dotyczący zniesienia tzw. obliwa giełdowego, czyli obowiązku publicznej sprzedaży energii na Towarowej Giełdzie Energii (TGE) oraz zaostrzający odpowiedzialność w zakresie manipulacji na rynku energii elektrycznej;
- zmiany ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 724) tzw. ustawy wiatrakowej (10H), która praktycznie eliminuje możliwość rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie.

WRDS WL wnosi o jak najszybsze wejście w życie projektowanych przez rząd RP rozwiązań dotyczących:

- zmiany tzw. mechanizmu cen krańcowych;
- możliwości korzystania przez podmioty wrażliwe i samorządy z obniżonej, sztywnej taryfy na prąd do 100 proc. zużycia energii elektrycznej;
- interwencyjnej ceny węgla dla samorządów, które zdecydują się na dystrybucję węgla dla gospodarstw domowych.

WRDS WL w pełni popiera działania Banku Pekao S.A. dotyczące czasowego wykreślenia ze swojej polityki kredytowej zakazu udzielania finansowania na zakupy węgla. Możliwość krótkoterminowego finansowania zakupu węgla przez m.in. małe, lokalne ciepłownie uchroniło wiele z nich przed bankructwem i zaprzestaniem działalności na rzecz lokalnych społeczności.

Działania osłonowe w dobie kryzysu i związane z nimi gigantyczne środki finansowe wskazują na potrzebę pilnego wypracowania jednolitej strategii energetycznej RP w przyszłości. Niezależność energetyczna to nie tylko własne paliwa kopalne, ale także działania w obszarze odnawialnych źródeł energii, energii jądrowej, gospodarki obiegu zamkniętego, termomodernizacja, rozwój efektywnych kosztowo technologii przyszłości (w tym magazynów energii i technologii wodorowych), jednolitej strategii dla sektora ciepłowniczego i ciągłych kampanii społecznych nakierowanych na zmianę dotychczasowego stylu życia.

OZE, to nie tylko wielkoskalowe instalacje fotowoltaiczne, farmy wiatrowe i elektrownie wodne, to także rozproszone instalacje prosumenckie, geotermia, biogazownie, wychwytywanie metanu, energia odzyskowa z procesów produkcyjnych, energia ze ścieków i spalania odpadów komunalnych nienadających się do recyklingu.

Doświadczenia z działalności istniejących już lokalnych źródeł energii i ciepła wskazują, iż mają one spory wpływ na bezpieczeństwo dostaw i cenę końcową dla społeczności

lokalnych. Niezbędnym jest stymulowanie rozwoju tych źródeł energii przez państwo poprzez zwiększenie wsparcia finansowego dla istniejących i nowych projektów oraz stworzenie przyjaznego dla tych inwestycji otoczenia, polegającego na uproszczeniu procedur.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego

/-/Dariusz Jodłowski

Adresaci:

- Prezes Rady Ministrów;
- Minister Klimatu i Środowiska;
- Ministerstwo Aktywów Państwowych;
- Kancelaria Sejmu;
- Kancelaria Senatu;
- Media.